

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nasloga sva poltarazi“ Nat. Pos.

Predplata s poštarskom stoj 2 for., a seljak 1 for. za cijelu godinu. Razmerno 1 for., a seljaku 50 novč. za pol godine. Izvan Carevine viši poštarski. Godje se najčešće mijanjuje 8 seljaka te su voljni, da im list saljemo svim ukupno pod jednino zavojem i imenom, davat često za 70 novč. na godinu svakom. Novč. seljaku kroz poštarsku *Narodnicu*. Ime, prezime i najbližju Postu valja jasno označiti. Komu List nedodjio na vreme, neka to javi odpravniku u otvorenou pismu, za koje se neplaća ulaska poštarsina, napisav izvana *Reklamaciju*. Tko List prima i drži, ako je postan, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO
nalazi se

Tip. F. Huala, Palazzo Diana Via S. Lazzaro 15.

Pisima se šalju platjene poštarine. Vesti, dopisi i drugi spisi štampani su ili u cijelosti ili u izvlačinu, mame prama svoje vrijednosti i smjeru ovoga Listu. Nepodpisani se dopisi neuopćljivo. Osobna napadanja i čisto sukrinje stvari neNALAZE u ovom Listu. Pribrojeno se pisanje tiskaju po 50 novč. svaki redak. Oglaši od 8 redaka stoji 50 novč., a svaki redak sviđa. Za novč. 50 novč. u slučaju opotovanja po što se pogoda oglasnik i odpravnici. Dopisi se novčaraju. Uredničivo i odpravnici, osim izvarennih slučajev, nedopisuju, nego putem svog *Listnice*.

Svečanost „Kola“

U poslednjem našem broju spomenusmo, kako je Zagrobačko pjevačko društvo „Kolo“ zadnjih dana prošloga mjeseca slavilo dvadeset godišnjicu svoga obstanka i obečasno o toj svečanosti jošto progovoriti. Sad vidimo da nam prostor lista nedopušta, da se upustimo u potanje opisivanju svečanosti, jer da i više o tom pišemo, nebi mogli predstaviti sliku dostačnu slavlja, pošto je isto tako slijepo izpalo, da je težko vjerno opisati. Zato spominjemo i mi ovdje u kratko, kako se onih dana sastalo u Zagrebu do preko trideset pjevačkih i drugih društava iz Hrvatske i susjedne Kranjske, kako se onom prilikom nije pazilo na političko mišljenje pojedinaca već se tu pjevalo i govorilo iz sreca k sreći, kako se to santo med rođenom braćom moguće. Svečanost trajala je tri puna dana, za kojih je Zagreb sav zastavami izkičen i cviećem posut bio. Neopisiv uprav prizor bijaš u ulaz Slovensac sa kolodvora u gral, takvih slavlja Zagreb još vidio nije! Kuda su u toliko raznih odjela svečano koračala razna društva pod svojimi barjaci, glasba, kočije i kličući puk, sve je bilo neizbrojenim zastavama urešeno, pa nakićenim prozorim vidile so gospodje i djevojke, koje su dolazeće gostove cviećem obispavale i rubci pozdravljale. Došav tako ciela povorka na Jelašićev trg odslužena bi sveta misa na u tu svrhu podignutu žrtveniku i blagoslovljena zas-

tava pjevačkog društva „Kola“ a poslije toga zagrobačko krasotice u bio odjevene svo zastavo vionci na kitiša. Ovaj je čin bio tako veličanstveno, plomenito i nježno izveden, da će se ga očevideći do vraka sjećati. Tu se je sve samo čudilo i očarano gledalo. Nu vrhunac slavlja bio jo banket, na kojem se je svih osobito dojnjio zanosan govor mladoga Slovenca, dra. Tavčara predsjednika ljubljanskog sokola, koji odgovarajući na govor dra. Makarca izusti ovo znamenite reči: „Mi Slovenci neimali bi ničesa proti temu, čo bi se tudi u političnom i kulturnem pomenu negovirlo već o narodu slovenskom i hrvatskom, nego samo o jednom, o hrvatskom narodu“. Sličnih reči čulo se već više puta, kad bi se sastali Hrvati sa Slovencima, to je ideal, kojim je i Stanko Vraz opojen bio, to je želju, koju i Hrvati i Slovenci izražuju kad su uznešeni, pa mi iskreno želimo, da se o tomu već nećemo kamo no želji govoriti nego da se i radi, kako da želja neostane uvijek željom!

Narav domovino nam je ista, jedno nas spajači gore i rieke, jedna nam je prošlost, jednake nam pogiblj prete, pa čemu oklovanom, da se svojski nepoprinenemo za jednim jezikom u govoru i pisanu. Počimimo već jednom raditi, da so taj ideal u bitnost pretvoriti. Što se nas u Istri tiče, već se nas što možemo reći, kako smo mi Hrvati i Slovenci na tom putu već dosta daloko; dokaz nam je tomu, što mi lijepe u slogi zajednička društva ustajamo, što se u političkim horbah

prilično podpomažemo, a i najnovije predstavčko istarskih občina na car. vieće, u kojih jedan željo drugoga zagovaramo, dosta rečit su tomu znak. Na rad dakle braćo, da nam uspomena svečanosti dvadeset godišnjice „Kola“ neostane u pameti samo rad svoje lopote već nek nam bude znamenita i važna rad svojih posljedičaka i budućnosti naše.

+ Josip Garibaldi.

Malo bit će naših čitateljih, kojim nije ovo ime poznato, imo generala sa crvenom košuljom popularno je u Europi. Svevišnja providnost učinila je kraj svakoj djelatnosti generala Josipa Garibaldia dne 2. o. m. Preminuo je na osamnjoron otoku Capri blizu Sardinije 76. godini svojeg života. Bolovan je već dulje vremena, znao se jo za njegovo neopravljeno stanje, ali na skrajni čas nije se bilo još pripravljeno. Italija ga počastila kano jednoga od najzaslužnijih muževih po njegovu jedinstvu, pohitile su na puti otok depozicije sa svim stranah, da izkažu poslednju čast vrlomu vojniku. U svojoj oporeci ostavio je, da se njegovo troupo sgori te položi u grob, gdje počivaju njegova djeca, nu dosad to učinjeno nije, jer je njegovo telo nakon sprovoda obdržavana na dan tielove položeno u grob. Ovdje slijede neke crtecne njegovoga života:

Garibaldi rodio se u Nizzi g. 1807. te je već u mlađadu doba stupio u sardinsku mornaricu — gdje

se u mnogo prilika odvažnošću i vještinom odlikovao. Mazzinieu misao preporoditi Italiju kroz jednu stalnu vladavina svim je žurom prigrlio i odu počinjaju često i pastočovna njezina poduzeća, koja ga prem dosta puta suzbijena i potučena u očiju naroda stvorile junakom, prvim borcem za jedinstvo i neovisnost svoje domovine. G. 1833. prikazuje nam Garibaldia kao urotku proti dinastiji savojskoj, a g. 1831. smadi ga prognana u Ameriku, u Montevideo. G. 1848. koja cijelu Europu uzbunila, dozvija i Garibaldia natrag u domovinu da se prevrati prudruži. Kralj Karlo Alberto nije mario za njegovu službu to mn tok kasnije lombardijска vlada prodala zapovjedništvo nad dobrovoljcima. G. 1849. stupa u službu rimske republike. Tu se borio proti Francuzom u Palestini i Velletri proti Oudinetu. Potučen ostavi Rim i uputi se k severu Italije da tam ustanak pođjari. To mu nepodje za rukom a austrijska ga vojska odlasvud okruži, nu on pobegne s nekoliko drugova dočim mu se vojni sbor razpreši. Malo zatim pođje opet u Ameriku, gdje obrtnimi poduzeći nešto novca zaslužio, kojim na povratku svom u Italiju g. 1854. kupio sjeverni dio otoka Capre. Godine 1859. bude imenovan sardinskim generalom i dobi zapovjedništvo nad alpinskim lovcima, kojima jo započeo navalnu borbu sdrženih vojskha.

God. 1860. stupa sa još hiljadu drugova na otok Siciliju te nakon sretnih poduzeća otine Bourboncem ne samo taj stok nego i cijelu kraljevinu Napuljsku.

Podlistak.

Žudih Josip Raszuljević.

(Pučka priповjest iz listranskoga života).

(Nastavak).

Moran priznati, da me je ovaj prizor gnano. Kolika čestost i pobožnost, koliko strahopčetanje sjajilo se na ohrabri poštene čeljadi Štefanović!

Starci sjedne, napovjedi čeljadi mir, približi se kognu te počne ovako pričati:

Josip Žudih Raszuljević bio je jednočlan glasni kmet. Njegov se otac zvao Žudih Miho, koji se trudio, da dade dobar ugaoj svojemu jedinu sinu Josipu. Kasnije ga i ozeni s veoma krijeponstom Ženom Marijom, koja ga obdariva sa četiri djece, sve sinovi. Najstariji zvao se Nikola a zavijenim se rodio Anton, koji je kašnije položio školu; kako čemo čitati a za ovim su kasnije sledili Pere i Šime. U kući je Iz početka sve napredovalo dok je Žudih Miho gospodarstvo vodio a po smrti njegove sve se promenilo. Josip, koji je naspred svu ljetu kmetstvu bez dugu, vladao se iz početka pošteno. Reč je bilo, da je poštu stopati svojega pokojnoga otca. Mnogi su ga radi tog štovali i „žudihom“ prozvali. Kmeti bi se u mnogih stvarih kao razboritom čovjeku učinili i za svjet pitali:

— Treba vam znati, dragi gospodine, da nisu bili naši ljudi takvi pravdaši i svadili kao u današnje vreme. Nisu vam tekli za svaku malenkost k odvjetnikom, da im svojim novcima žepo pune a svojim kopuni i janje telo toče.

Kada bi med kmeti nastalo kakvo nešporazumjenje te se sami nebi mogli složiti, došli bi „žudih“ Josipu da im on stvar razsudi i da ih pomiri. U ovakovih slučajih primio bi „žudih“ Josip veoma rada kmete, te pošto mu oni preložili stvar, radi koji su došli, nagovorio bi ih po prilici ovako: „Dragi moji ljudi, veoma mi godi sreću, da stavljate u mene toliko raspolaganja i ja doraže će mi biti, ako moju razsudu i savjete uslušniste. — Lepo je od vas da se ostavita likonik odvjetnik, koji vas negledajući pomiriti već ako moguće više razdražiti a to radi svojeg žepa i truplja. Najlepši kopune i janje, pille, najlepša grožnja i drugo veće dohvati odvjetnik. A tko im to daje? Nekoži zašljepeni kmeti, koji nevide daje nosa. Da istinu kažem, možete se sami uvjeriti. Ta istina žutici, Biće lično poznate. Oba ova pravilaša bijaju negda na glas kmeti, a sada su prvi pravci bogoci ili apellari. Kad ono pred dva dana Tomu Žužiću nočih na pragu mojeg doma, gladina, razdrapana sa hlasagmi na ramen i na licu u ruci, Bog i vjera da ma sreću i grudima zasebno. A i susjedu mu Luki da bolje ne ide. Pak znato radi što se počeli pravdati? Radi jedne kokoši? — Dolsta je to smješno al istinito. — Dragi moji ljudi, strastven pravdaš nije nikad

dobar čovjek. Njegovo je sreća zlurado i osvjetljivo. On je i neznačica jer pravdajući uvjet manje ili više sebi škodu čini, zato je malo koj pravdaš retan! — Pošto bi ih ovako nagovorio, kazao bi im svoje imenje o njihovu pripretu. Oni mu se lepo zahvališi i podložile zadovoljni i počinjeni kući. Tako je „žudih“ Josip stoline i stolne florinah kmetom pristedio, srce im umiro i puno zla preprečio, al vam opet velim, da su onda bolje poznali naši kmeti svoju korist nega li sada. Znali su cijenili i štovali onoga, koji ih je dohru počinio, te se nisu dali kako se reče: „za nos vući“ a on nekoži kuputasan, koji je u drugo neželje nego da propade nit su uzoholiti, alko im je možda u žepu „cin-kao“ srebrnen forint, kako nekoži sada! —

Dragi Stefanović vi ste izvrstno govorio. Ja pristajem uz vas, rekoh mu. Čuo sam više puti već, a i sam se osvjeđao, da pravdjavam iz prianstvo i igru, najviše tomu doprinose te su već mnogi naši ljudi sasvim propali.

E uvjedoravam vas gospodino da je sada skrajne vreme, da se naši ljudi otrezne, da se ostave tih grdnih opaćinu. Skrajne, no je vreme, da se dadu na poštenje, imjerenost, radinost i štednju. — Nu povratimo se našem „žudihu“ Josipu Raszuljeviću.

Spomenuli vam već, kako je dom Raszuljevića bio na glasu ţsa njegova poštana. Šećenici i druge veće ljetnosti najboljši bi se svratiti kad bi slična za vlastitu poslom na polje „žudihu“ Josipu, da se s njim porazgovore i o mnogočem uba-

vistem. — Žena mu Marija bila je prava pčelica, dà pravi andjel s neba. Od rana jutra do kasne večeri nebi skoro tipa milovala. Čistoču je veoma ljubila. U koju bi god dobu dana došao u kuću, sve bi našao lepo uređeno i smješeno. Na njenoj košulji nisu nikad opazio blatne košulje ni odrpano o ljeće, a i u kući nisu nikad zatekao kakve živine kao u drugih zapuštenih kućama. „Za živinu“ je tor ili štala a za našu ljudu je kuću običavala bi ona reći svojim čeljadi, ako bi se krmče ili što drugo približilo njihovom stanu. — Raszuljevića se kuće lukađer izvane razlikovalo od drugih stanua. Izdakla se već bieleli kao snieg na goru, a mlinna bilo ju gledati onaku biele u proljeće med zelenim drvećem, koje ju sve naokolo okružavalo. Po zelenim riđinama raste da svakovrstni vođak. Bilo je ondje trešnja, kriekah, šljivah, jabukah, kruškah, lješnjakih u izobilju. Na triem u pred kućom dizala se bujna pruzna na visokih drvenih stupovima, koja je u jesen žudnom čvatu nudjala zreloga terana. Pod grednjem bio je gočinjnjak, u kojem je po jetu i zimi grkalo kalcivi ţest paroh goličavog. Malo dalje od kuće nahodio se visokim zidom ogradjeni vrt, u kojem je bio dešti i više učovati za pčelice a na dalje okolo kuće sterale se bujne livade, sočni vinogradi, štropodne njivo i zeleno ţumice, sva vlastništvo Raszuljevića. Otkako je bilo divno gledati po jetu, gdje se krda tvornih goveda razstrkuju po polakošenih sjonkošah i veliko stado ovaca prekrililo prostrane „žudihove“ ledine! —

Kod Varese i San Ferme dosta se odlikovao Garibaldi i već bila ustala cieša Lombardija, kad mi od Villafranca zaustavi ratne operacije. Od g. 1860. do 1866. vojevao je ponajviše u južnoj Italiji dok ga g. 1866. nezovnu opet k sjeveru opečinskoj poluotoku. Kralj Victor Emanuel imenova ga nadzapojoyednikom 20 bataljona dobrovoljaca. Tu se nije odlikovao. G. 1867. kušao je Garibaldi Rim osvojiti na bude kod Mentane hameton potučen. Kad jo g. 1870. buknuo rat francuzko-njemački i u Parizu republika proglašena, pohrli Garibaldi s jednim odjelom svojih dobrovoljaca Francuzkoj u pomoć, koja je vrlo malo Francuzom koristila. Time se zavrsilo vojevanje Garibaldievo i on živio u Capriji s godišnjom mirovinom od 50.000 lirah. Vojnik još donjekle sretan, kao politik bježa do velikom zapričkom tricennim rođanjom, koji zagovaraju monarhičan sustav u Italiji. Prem se Italija ujedinila, to još Garibaldi nebiše dosta, već je stao hlepiti i za drugimi zemljama. Poslije smrti Viktora Emanuela, s kojim ga vezala uspomena na davno vojevanje za jednu to istu stvar, Garibaldi nije mario za njegova sinu, te svakom sgodom on i sinovi mu Ricciotti i Menotti, izticali republikansku načelu. Najprije izteca se svagda a osobito u zadnje doba mržnjom svom proti papinstvu, katoličkoj crkvi i svećenstvu.

Bio veliki patriot, bio uvjek pripravan žrtvovati svoj život za domovinu i slobodu, pa zato će ga harni narod zadržati u nezaboravnoj usponi. Htio je srušiti i duhovnu vladu nad Italijom, al mu to nije uspjelo, nije bio tako velik junak. Oprostit će mu se više manah a mi mu želimo blagi i mirni pokoj!

DOPISI.

Volosko, 10. Junija 1882.

Za čudo, kako se oduvile već toliko vremena niti nejavju, preim lina togu mnogo što bi se javnosti predali moglo i moralo.

U ovo bo poslije vrieme propalo je društvo »Casino di lettura« i Volosko ostalo bez ikakva slična društva, pa majednom opet se urestjela dva, jedno takozvani »Leseveren« a drugo »Concordia«. U tom prvom sabrali se Talijanasi i svi oni koji su se slavenskom svom porleku izredili ili koji Slavene naprsto mira. U »Concordiju« sabrali se olovreni Hrvati i Slovenci i oni koji, bez da se takvini kažu, ipak eute, da su krv od naše krv i saini naše gore listi, volili su med rođenju si brati nego med otudjele prijatelje. — Ima ih dodneš i takvih koji su i ovde i ondje, ali, kako već sauno po sebi sliši, to su same ljudi, koji se moralno prisiljeni eute, da se svim u lobožnjem prijateljstvu živu.

Pital se možda tko god, zašto je pak propalo ono staro društvo? — Gledec same na ono što je sliedilo, čovjek bi morao zaključiti, da je tomu kakva politika kriva, pa ipak bi se prevario. — Ono društvo nije više odgovaralo zahtjevom vremena, pa se htjeli preustrojiti ga i stari proujeti. To je sve. To bi se u istinu bilo dalo sve i na koji drugi način postići a da nije trebalo postojati rušiti, ali valja znati da se to sve naglo radilo, tako da nije preostajalo vremena da se na sve, šte možda shoditi, zelite da se to i dođe u budi.

Pital se možda tko god, zašto je pak propalo ono staro društvo? — Gledec same na ono što je sliedilo i što mi nije nispa izvezal, neće namna u obec ništa škoditi, jer mi »Concordiju« snatrano samo kamo prelaz k ustroju čiste »Cittanice«. A to je za sad doslu. — Ono drugo društvo, koje si je samo iz oportuniteta, da im se toho nekaže da su »irredentisti«, uzeo ime »Leseveren« i tako pod njemačku zastavu sabralo sve što samo talijanski, a nipošto njemački diše, mislimo, da je baš iz loga uzočka zgrada na plesku sagradjena, koji kod prvog potresa mora da se razpadne ili preustroji.

Vrlo je međutim karakteristično to, što se ovom prilikom pokazalo, da barem oficijelno talijansko društvo nije u Voloskom više moguće, već da oni, koji bi htjeli da budu Talijani, moraju da se sakupljaju pod tudjom njemačkom zastavom

u družtvu u kojem statutih talijanskemu jeziku ni fraga neima!

Kad se pomisli, da su statuti Concordije hrvatski i talijanski pisani, dakle u jezicima, koji se oba u Voloskom govorile, da daleko je društvo faktično sadanjem stanju stvari posve odgovara, da se dalje, baš samo da se elekturu i strančarenju izbjegne, izabralo pače i neutralno latinsko ime, kako su ipak nekoj gospoda, med tim većina činovnika, koji se Talijani čute, ipak volila u društvo, gdje njihovom jeziku osigurno ni fraga neima, negoli u društvo u kojem, spored njihova vlasti i jezik naroda s kojim i med kojim živu, to se vidi koliko su ti ljudi prijatelji i istoga naroda i kako bi oni volili i s Turec i s Kinezi negoli s Hrvatima.

Nas međutim ni to nimalo nebuni, jer da »Concordia« zbijala odgovara svim, mogućim zahtjevom sadanjem društva voloskoga, vidi se iz loga što se novi članovi svaki danjavaju, što se ona svakim danom jača i raste, dočim »Leseveren« a očito nonaznaju, to barem stoji još uvek ondje, gdje je bilo na dan svoga otvorenja.

Slogar! dakele sam i ljevo napred, uvek u slogi i ljubavi pa će biti i blagoslovaj!

Neugodno dirnjo je pučanstvo volosko najnoviji utak upravljači ovoga katedrata, da se najme na Telovo nesmiljivo kuće jesenom urestili, kako je to bilo običaj činiti, otkud Volosko postoji, svuda kudu procesija prolazi. Da jo tomu zbilja tako, vidi se iz loga, što se je, prem se slohom zaprijetlio, ipak nasao i lep broj gradjanina, koji se su lepim obiteljem od starih svojih hasljivinu nisu taka naprsto razstali htjeli, već po obliju lepo svoje kuće u zeleno zavili. Jeli će se dotiče globom udariti, neznamo, jer se dosud još nista u tom nečuje; ali bilo kako mu drugo, mi mislimo da tu najnoviju narednu neemoženo mučeš mimoći, jer nam očito kaže, da su gospoda na katedrata svakako mato preverna, — Hvala je vredno da se sunu branj i pustoži za gradi, ali ipak mislimo, da nelina pravila bez iznijave. One bo jesenice, kojima puk uveličaju slavju televskog procesija, prvo, svatko je obično sjekuo u svjetlu umejku, i kad jih nešto hlo posjekao baš za Telovo, posjekao bi ih koji dan kasnije jer mat kolac za vinograd treba. Tako, dakle poruba nesamo da nije skodna, nego je pače koristna jer se oni jesenice kao kolici kasnije koristno uporabe i jer se na taj način umjeak pročisti; drugo jesenice ni bulka ni hrast da se od njega može šuma izgojiti, nego se ga goji da se ga kuo koja vrta upotrebi. — Neznamo nadaju kako dožali gospodin upravitelj do togu da nam branj u svojem ono sjeti sto mi za svoje vinograde trebamo i što mi samo u tu svrh u svojih unječih gojim? — Kad bi bilo zdravljano jesenice na komunitu, mi bi ga razumili i pravo mu dati, ali tako, neka nisu oprostili, mi to naredile nezauzimimo i nememožimo odohravati, prem sano osvjedočeni, da je možda izdala i u temelju kakve zakonitosti. Ako tako slaje idemo, doč' čemo da toga da će se kastavcem, kukavčenom i žronečenom zabraniti i obrneću pravili i prodavati jer i za njih treba jesenice sjeti. — Osim toga mislimo, da se u svakoga gospodara može toliko razbora predpostavljati, da neće svoj umjek omniko zaštu pustoti, već da kad jesene sjeće, samo takove odabire, koji se bez škode posjeti mogu. Kad bi se na sve ovo prije promislio bilo, mi mislimo da se one naredive htjeli bilo izdalio. Dakako pas trop de zèle, messieurs.

Što pak moramo pojaviti jest to, da smo ove godine imali čest vidjeti na procesiji i t. e. činovnike, ali samo političke, prem, mislimo, da nešto škodilo bilo, kad bi se i sutbeni pokazali bili. Tako, što diže u narodu moral i čvrstvo za uzvišen, jači ga u vjeri i hodri na uzvratnost u dobru, zato mi to neemoženo a da ne povoljno, želite da se to i dođe u godinah ponovi.

Jos imamo da nješto napomenemo.

Ovog je proljeće došlo na kratko vrieme stanovati u »Villa Minak« u Crnikovici gosp. barun Reyer. Kako je to pobozan čovjek i video da su orgule u crkvi pokvarene i da se nitko zato nebrine, ponudjeli da će ih on sam, u svoj trosak, popraviti. Ponudila se daktuka obreščki prihvatali i gosp. barun je u tu svrhu posjetio, vele, do 125 for.

Mi dožim neznamo kako bi se plemenitom barunu dostojno zahvaliti na tako velikodušnu činu, neemožmo da ovom prilikom nespomenemo kako to Volosko nimalo na čest nesluži, da jim tujnjici, koji ovamo samo na koji mjesec dolaze, na stolne u crkvu troše, kad bi oni sami s malenom žrtvom to bili mogli učiniti. — Primati milostinju, kad je čovjek u istinu netreba, nije Gospodo ni leplo in častno.

Samo gospodin barunu dakle čest i bivala.

Kastav, 10. junija.

Svi znamo, da u ovom našem Krasu nije pametnije stvari, nego skrbiti za dobro i obilatu vodu.

Kastavac je marjiv čovjek, pak zaslubi krib za se i djecu makar u najdaljnji krajevi, ali kolika je muka, ako mu osobito u lotnju dobu žena i djeca moraju po uru i više daljine ići po vode? Srce se para čovjeku gledajući kako se za tu krvavu potrebu, za vodu, mnogo obitelji muče, i kako mnogo vremena izgube, koje bi mogli u drugi posao parbiti.

Na čest našim ljudem mora se priznati, da su prilično odbili od sebe tu nevolju, ali mnogo mjestih još iuto strada. U nas ovđe ima nekoliko velikih občinskih kalina, kako na priliku: Spinčićev kal, Živica, Lepljiv, Peščina, Jurdanovac, Šrokov kal, pusta Kaluža itd., a ima i pojedinih stranah občine, koje su se sdržišile i učinile skupne Šterne t. j. zidano bunare, kako selo Kosi Županije Šrokove i neku drugu. No da je danas k svim tim Šternama i kalom potrošiti lepo i stotinu tisućah fontin, još nebi posve dosta bilo. Ipak noka so zna, da i pojedinci i občina u toj stvari čine što više mogu. Ova se jo godina popravio kai »Lepljin« u Trnajstičevoj županiji. To je izvrsna živa voda dosta jakе žile. — Sad je upravo dogovoren u Skalnici veliki kral za vajer blaga. Ugodno mi je spomenuti, da je zemaljski odbor do u toime pomoći od 200 for, i ako občinari Skalnice budu zvali malo se prisiliti, moći će po praviti još ove godine svoju lepu ožidanu shranu, gdje bi imali posve blizu vodu za hranu i pitje ljudem. — Vecina obiteljih sela Široli Bernasovo županije takodjer graditi veliku Stornu, gdje će svaka obitelj imati za tri mjeseca po četiri vedra vode na dan. Upravo jo svake vatre vredno, da su se Široli dali na taj posao. Oni su ju pred 7 godinama bili izkopali jumu u živcu kamenu, ali neinjavaju nigdje zagovornika ni pomoći, nisu se podusali djelo započeti sve do dan, dok nisu našli kod občine ljude, kojim jim dobro žele, a oni se optu u svoje poglavare podpuno pouzdaju. Tako je došlo, da Široli skladaju svaki mjesec nešto, pak će do par meseci piti vodu iz svoje velike Šterne. Od Obćine imaju pomoći 100 for, a zemaljski odbor opata jo je za ovo djelo dao pomoći 100 for. Ovo nam je dokaz, da ima i u Poreču ljudi, koji razumiju prave potrebe puka i željni su pomoći; samo treba da pak nedrži križem ruke. Nadaju se pak i od cesarske vlade dobiti dobro pomoći. — U Klani izkopala se je prošle godine rabotom voda na »Brigu« povrh sela, i to je vrlo dosta juko; zatim su se očistili do sadanji občinskih zdenci, pak je svjet već prošloga ljeta i prošle suhe zime uvidio, da je to bilo koristno učiniti. Dakako bogme nikomu nije ugodno, dok se kopa, ali muka i trud se zaboravi, a dobro djelo ostane.

Županija Šaršonova dala se je na posao da popravi dva kala, odkuda će moći hvatać vodu za hranu i za napoj životinje. — Bilo je pak jur spomenuto u »Našoj Slogi«, kako su liepu Šternu uzidali Hosti skoro na samoj riječkoj medji.

Jos je dosta kraja u našoj občini, gdje je velika novolja od vode. Ali malo su i sami ljudi krivi, jer nijedan ne padaju s neba počeni golubovi. Recimo da je selo od 20 kuća kojemu treba velika Šterna. Dobro! Kad su do sada čekali, neka još potrope samo godinu dana, ali neka počnu odmah sada po malo skladati na pr. po 1 forint na mjesec. To bi na godinu dalo od svih 20 kućah 240 forintih. Susedski bi tim novcem mogla djelo započeti, a občina bi joj moralu dati iz kaze no-

vacih u tako plemenitu stvar, pak makar se zaposudila. A opet bi občina i izpisala pomoći kod Junte i kod cesarske vlade, koje obdevio si gurno nebi poslale natrag prazna pisma.

Naš pulk hvala Bogu dobrahno uvidja, da bi se složno moglo učiniti mnoge dobre i koristne stvari, ali najprije je ona: pomoći si sam i ja ču ti pomoći.

Još je jedan razlog, zašto se u tom brže uenapreduje. To je zato, jer deset bi voljno trošiti, a dva tri neće. Ovakove manjine moralo bi občinsko zastupstvo bez obzira prisiliti svojom odlukom, da se udruže u djelo, makar i malim novcem i samo za stuhaj, kad bi eganj nastao, česa Bog očuvaj. U ovih stvarih netreba smisljavati, jer nisu samo za jedan mjesec ili godinu, nego su za stotine godinah. Ako ti stanuješ u dobroj i suhoj kući, koju ti je otac pribavio, kakav si čovjek, da sebi i svojoj djeci vodo neprubaviš? A lagje češ u družtvu, nego li sam; lagje skladajući po malo, nego li dajući sve na jedanput.

Iz koparskoga kotara.

»Slovensko učiteljsko društvo za koparsko okružje« obdržavalo je svoju glavnu godišnju skupštinu dne 25. maja t. g. u Pasjovasi (Dekani) kod Kopra sa sledećim dnevnim redom:

- 1.) Govor predsjednika.
- 2.) Izvešće o društvenom djelovanju minule godine.
- 3.) Izvešće blagajnika.
- 4.) Izbor trojice za pregledanje društvenih računa.
- 5.) »Slovenci u Koruškoj« etnografske i jezikoslovne crticice od prof. Julija pl. Kleinmayra.
- 6.) »Razmatranje staroga školskog o polaznjaju školek od And. Vrtovca.
- 7.) »Učiteljev upliv na način blagostanje« predavao Zdravko Preležnik.
- 8.) »O školskih vrtovih« govorio Polde Krapš.
- 9.) Izbor društvenog odbora.
- 10.) Predlogi članova.

Skupštini prisustvovao je 15 članova i pjevački sbor koparskih kandidatah. Predsjednik otvorio je slodnjim govorom skupštinu to pozdravio kotarskoga školskoga nadzornika Vjek. Spinčića i prof. Julija pl. Kleinmayra, umolio tajnika da proučita izvešće o društvenom djelovanju minule godine. Iz toga izvešća vamimo, da je društvo u prvoj godini svojega obstanja obdržavalo glavnu godišnju skupštinu u Kopru dne 4. avgusta prošle godine i dve odborske sjednice u Dolini dne 20. oktobra pre. god. i 7. maja t. g. Društvo je nastojalo, da se što bolje učvrsti toli u svojem užem djelokrugu koli pravljajući. Prigodom smrti nezaboravnoga Janeza Bleiweisa društvo je brzojavno izrazilo svoju sućut nad velikim gubitkom, čestitalo prof. Spinčiću kod njegovog imenovanja za kot. školskoga nadzornika od slav k njemu deputaciju od dva člana, gdje mu se je istodobno prepričalo pomnožanje slav. pjevačkih škola u tom kotaru. Društvo je nadalje stupilo u prijateljsko dopisivanje sa ljubljanskim i komensko-sečanskim učiteljskim društvom. Prošle godinu imalo je društvo 27 članova, 17 pravili i 10 podpmagajućih članova. Blagajnik izvešćuje da je bilo 17 for. godišnjega dohodka, troška pako 12 for. i 23 nov. Ostaje u blagajni 4 for. 77 nov. te priračunav, što se ima iztjerati, 14 for. 77 nov. gotovine. Za pregledatelje računata imenovani su učitelji Aut. Špan, Ant. Grahli i gospodica Angelina Vecchio, vrla učiteljica u Škednju kod Trsta. U predavanju »Slovenci u Koruškoj« predacio nam prof. Kleinmayer stanovnike, vjeru, običaje, navade, naobrazjenje koruških Slovenaca, spomenuo zaslužno društvo »sv. Mohora«, nabrojio naše mužove

na književnom polju u Koroškoj. Društvo mu blagodari na sladkom užitku i želi da se našem društvu još mnogo vremena sačuval. Iza njega razvijao jo učitelj And. Vrtovec svoje misli o pohađanju škole, učitelj Zdravko Prelaznik o upitvu učitelja na našrodnodno blagostanje, učitelj Krapš o školskih vrtovih, njihovo potrebi. Zaključilo se obrati se na kot. Školsko vijeće gledo ustanove tih vrtova. Pred izbori uze više Školski nadzornik Vj. Spinčić te je razjasnio njekoje društvene i uredovne stvari, običao, što je moguće, izvesti za korist i napredak škole te moli i podrpu društva. Za društvenoga predsjednika izabran je: And. Vrtovec, za podpredsjednika Alojz Bunc, za tajnika zdravca Prelaznika, za blagajnika gospodjica Josipa Sovdat, za odbornika: Mirkog Anžlovar i Poldle Krapš. Kod eventualnih predloga oglasi se Alojz Bunc te želi, da društvo ustanovi mjesto i vrijeme dojeduce skupštine, prof. Kleinmayer proporuča dosadanji običaj a skupština ovlasti odbor, da sazova u svojoj dobi buduću glavnu skupštinu.

Neoglasci se više nijedan član za rječ razjasni predsjednik državne i zemaljske zakone gledo školskih vrtova i kotarskih knjižnicah. Preporuča, da društvo ponovi lanjsku proušnju o filijali kotarske učiteljske knjižnice u Dolini. Zaključi se nadalje, da se popita kotarsko Školsko vijeće, što se jo učinilo sa zaključkom lanjske službeno učiteljske konferencije gledo kotarskih učiteljskih knjižnicah, filijala u Dolini i gledo izabranih komisija. Prima se predlog, da društvo izrazi želju na kot. Školsko vijeće nek bi se uveo u slav. pučko škole u tom kotaru boji i priličniji Razinger-Zumerer abecednik i shodna daščene table, jer daščenje da neodgovaraju svojoj svrsi. Preporuča nadalje članovom »Učiteljskoga Tovariša«. O jednoj uri podne zatvori predsjednik skupštinu na trikratnim živio klicem Školskomu prototitoru, presvetlomu vladaru Franju Josipu I.

Slijedio je skupan objed, gdje se odlošljeno nazdravljalo i zabavljalo u najvećoj slozi i redu. Za »narodni dom« u Ljubljani sabralo se 5. for. 10 nov.

Novi društveni odbor obdržavao je prvu svoju sjednicu dne 4. junija t. g. u Ospu sa sledećim dnevnim redom: 1.) Primanje i potvrđenje novih pristupivih članova; 2.) Navođenje društvene knjige-kronike, kamo se unašaju sva društvena preдавanja. 3.) Zahvala g. R. Miliću u Ljubljani, što je bezplatno društvo tiskao 37. izdakalih društvenih pravilah. Odbor je s radošću primio u društvo kao članove: kotarskoga Školskoga nadzornika Vjek. Spinčića, prof. Kleinmayera, prof. Milohnića, prof. Frankovića, učitelje M. Kristofića i J. Pertota. Zaključilo se načrutići kod R. Milića u Ljubljani društvenu knjigu-kroniku i zapisnik te mu se ujedno imo izraziti zahvala na njegovom daru. U 10. satih u jutro bje sjednica zaključena.

Iz otoka Krka, početkom lipnja 1882.

Razveselilo me čitajući u »Našoj Slogi« kako se naš narod u našoj hrvatskoj Istri budi šaljući peticije na carevinsko vijeće, u kojih prosi da budu i njegova prava priznana, da i njegov milji jezik bude ravnopravno sa ostalimi jezicima koli u Školi toli na sudu. Razveselilo me još većno, kad sam čitao u predzadnjem broju »Našoj Slogi« da su i nekoje občine otoka Krka odpravile takvu peticiju na carevijeće, al najviše me razzačestilo da nije i drevni Vrnik med timi krčkim občinama. Popitah se za to te dočuh, da su tomu najviše kriva dva

čovjeka kojih neću pobliže opisivati te i tako jih svatko pozna, nisu prijatelji Hrvatovim!

Takvim so jo savjetnikom sasvim podao Vrbnički glavar slušajući samo njihove mudre savjete — al kako čujem na svoju štetu... neka jih sluša i dalje, bit će mu bolje.

Nu da se nemisli da stvar pretpostavljam, evo Vam činjenica. Čim se dočulo da se istarske občine privlažaju Šiljati peticije na carevinsko vijeće radi hrvatskoga jezika, reklo se to i vrbinčkom glavaru da sazove u tu svrhu občinsku sjetcu. Glavar već bio na to i prestao, ali čim to doznao oni zlobni napastnici odvratili ga od toga te nektih sazvati sjednice. Sakupilo se stoga treći dio občinskih zastupnika te usjed §. 40. obč. reda zahtjevau od glavara da sazova sjednicu, posla spis onih zastupnika na jantu, te usjed juntina odpisa, kojih ono peticije smrde kao i vragu tamjan, odgovori sledče:

Nr. 367. Ritorno ai Signori producenti a mezzo del Rev. Don Giuseppe Volarič, coll' osservazione in seguito a Decreto Giuntalo 28 Aprile pp. N. 2027, non essero obbligato per ragione di materia di convocare a seduta straordinaria la Comunal Rappresentanza.

Verbenico, li 11. Maggio 1882.

Il Podestà
Bozanić, m. p.

I tota i ona dva u Vrbniku predviđaju, da Talijanom u Istri onimi peticijami opislo zvoni; nu nek so još nestraš, još čomo jih našimi županji nekoliko vremena podupirati, al' će pak doći sunce i pred našu vrata.

Povredid Gospodin Glavar ili boljo njegovu napastnicu tim korakom pravo onih zastupnika ko što i juntu na koju to polag §. 93. obće: reda nespada, obratišće se ovi utokom na kotarsku oblast od koje očekivaju rješenje; te dodje li do sjednice, obaviestit će se i javiti Vam, koji zastupnici budu glasovali za peticije a koji proti i još koje šta drugoga.

POGLED PO SVIETU

U Trstu 15. lipnja 1882.

O domaćih austrijskih stvarih neimamo ovaj put nikakvih novosti, nego da su se otvorili nekoji zemaljski sabori, a ovaj il onaj ministar da se misli zaputiti, tko u ovu tko u onu poltarjinu, da se glavom osvjeđoći o raznih potreba i željama placajućega pucanstva. Ako je išto na svjetu hvalo vredno, jest to, jer je očita stvar, da se u Beču jako slabo poznaju uži pokvajinski odnošaji.

A to valja naimo o onih pokrajinh, gdje živu zajedno jedna uz drugu dve narodnosti, pa radi nepravedna izbornog il Školskog zakona ova tlači i gnjeti onu, kao što se to n. p. događa i kod nas u Istri. Kad nas ustavni su zakoni lakin kovan i griešno uporavljani dotele dotjerali, da nas Talijani smatraju kao za vrieme franačkog cara Karla Velikoga, došljaci naimo i osvajitelji tobože njihovih imanjima, samo što su onda uzašud vikali, a sad uspješno rade o našoj propasti. A to će sve doteletrati, dokle se nepriznaju i kod nas čovječja prava, te neuvedo naš narodni jezik u Školu i ured, odstaviv one dvolične zakone, koji mu to pravo daju i nedaju. To jest, jed-

nom rukom daju, a drugom otimaju, kad se umjetnim zastupničkim većinam občinskim dopušća, da podkupljenim glasovanjem odlučuju o uvedenju il Školskog jeziku, dočim bi se o tom imalo odlučivati ciglim poštenim brojenjem naroda, bez ikakvog drugog zakona osim naravskoga. Istina, da mi ovakvim umovanjem odkrivamo svetu nesamosvjestrnost našega u Istri naroda; ali održivamo zajedno i bezdužno onih, koji se na tu njevnu manu opiru, da ga zataru. Al dokle mi, ovaki kakvi smo, obavljamo naše državljansko dužnosti, mislimo, da imamo pravo zahtjevati od vlasti i od državnog zakonodavstva, da nam pomognu do narodno samosvjeti, koja nećo samo nas spasiti, nego i sanjoj državi u potrebi neizmerno koristiti. Valjda znaju i u Beču, da nije pravi politik, koji nevidi jasno barem pedeset godina unapred.

I ugarski se parlament odgodio tamo do jeseni. Ali prije nego će se odgoditi, dalo se u njem povoda svakojakim Škalatorima, naime radi Židovima, koji imaju i u Ugarskoj kroz svojih zagovornika tako i svojih protivnika. Bog zna, što bi dali Niemići i Magjari, da su samo Rusi, koji progono Židove!

U Egipatu prolila se krv. Egipćani napali tudjince Europejc, te ih 80 ubili, a preko stotine ružno rušili, modju kojim i nekoga konsula. Sad sva vlade Šilju tamo svoju ratnu brodove, da brane svoje podanike, koji strijepe i čeznu od straha. Kako će ta stvar svršiti, nitko nezna, jer su se Egipćani zakleli, da će do zadnje kapi krv braniti neodvisnost svoje domovine proti europskim grabežljivcima, a u Arab-l'asi kao da su našli svojega čovjeka, muža naime stare njihove značajnosti i hrabrosti. Ni mi neodobravamo to turske osvate na nedužnih Europejcima, ali jo prava čudo, što se sgrajuju nad njom i oni, koji u zvezdo kuju sicilijanski pokolj, što su mu onomadne onemiljokom bukom proslavili šestu stoljetnicu, kojim dobrostan i napredak naroda na svu leži, koji znaju štovati svoj jezik i svoju narodnost. Neku samo užraju na težkom po nju putu, uspije nećizostati. Imena većine jesu: Kurelić Kastor, Jeletić Ivan, Basan Mate, Piljević Ivan, Piljević Mate, Kožul Mate, Persleb pl. Pio, Skočanec Mate (osadanju glavar), Ante Josip, Kurelić Fran, Rubinčić Antun, Gržinić Juro, Širotnjak Juro, Jadrešić Ivan, Bošnjak P., Dešković N., Čmarić Tomo, Šepić Antun, Franjul Antun.

Od manjine jesu: Zupar Gaudencij Zupar Juro, Vellussig Domitian, Geletić Antun, Letić Viktor.

Izbori u Lovranu. Početkom ovoga mjeseca bilo se je novo zastupstvo lovrenčke občine, kamo spadaju Mošćenice i Beršec. Asociacija i borba bila je doista življina, nastojalo je iz petih žilah, da bude u zastupstvu čita više nepriznanih osobnih hrvatskih sviesti, ali nije jim pošlo za rukom. Sveti izbornici izabrali su opet u zastupstvo većinom muzeve, kojim dobrostan i napredak naroda na svu leži, koji znaju štovati svoj jezik i svoju narodnost. Neku samo užraju na težkom po nju putu, uspije nećizostati. Imena većine jesu: Kurelić Kastor, Jeletić Ivan, Basan Mate, Piljević Ivan, Piljević Mate, Kožul Mate, Persleb pl. Pio, Skočanec Mate (osadanju glavar), Ante Josip, Kurelić Fran, Rubinčić Antun, Gržinić Juro, Širotnjak Juro, Jadrešić Ivan, Bošnjak P., Dešković N., Čmarić Tomo, Šepić Antun, Franjul Antun.

Od manjine jesu: Zupar Gaudencij Zupar Juro, Vellussig Domitian, Geletić Antun, Letić Viktor.

Izbori u Trstu. Ovih danih bježaju se u Trstu zastupnici u gradsko vijeće, koje je ujedno provincijalni sabor za Trst i okolicu. Naproti si stoje dve stranke, po lag razvitoga programa obje talijanske, jedna liberalna druga konservativna. Prva steoji na ekskluzivno narodnom stanovništu. Vladini krovni zele, da uzmu gradsku upravu konservativci. Grad Trst ima četiri izbora tielu i okolicu. Svaku izboru bježi 12 zastupnika, okolice 6. Četvrti tielo izabralo je velikom većinom 12 zastupnika liberalne, strogo talijanske stranke, u trećem tielu izabralo je 10 zastupnika konservativne 1 2 liberalne stranke, u drugom tielu izabrani su sami liberalni, 12 njih na broju, u prvom tielu izabralo je 12 konservativacati, dokle došud je 26 njih stranke. »Progress« i 22 konservativne stranke. Još imaju bježati slovensku okolicu, koja siće u zastupnikat, o njih ovisti će većina gradskoga zastupstva. Zastupnici okolicu pridružiti će se konservativnoj strani, koja bi petom imala 2 glasa više nego li »Progress« (ovako se zove političko-talijansko društvo, koje upravlja s izbori). Gleda se na petostogodišnje pripravljanja Trsta k habsburškoj kući i tim spojenju tršćanskog izložbu bit će držanje gradskoga zastupstva od velike važnosti. Ovoga puta je malo koji izbornik zamjerio svoje izborno pravo.

Pozor umjerena hrvatska novina, koja izlazi svakoga dana u Zagrebu, nesnije već postom u Bosnu i Hercegovinu, odvezet je tako zvani »post-debit«. »Pozor« rečeno je više puti zvani istinjal, koja nisu bile povoljne sarajevskoj vlasti, pač mu je stoga odmah zabranjen ulaz u to zemlje. Imaju oči a nevide, imaju oči i nečaju!

Hrvatska. Akademiko hrvatsko društvo u Gračcu «Hrvatska» priredilo je dno 18. o. m. sjajam koncert u proslavu imendana prvog svoga počastnoga člana

Ju. Franci, reci mi
maio, lepo te prosim,
ter nas sada
nijedan neće prije
tebe leže. Istra.
Fr. Ne! znač sam ju
poslal skuda je
pušla.

Ju. Tako će j' bila i
tebe prisla?

Fr. Kako ne, ter je sakemu ki zna samo
svoje ime zapisat, i to sve za uš, znaš;
al ja ne bim svejednako držal ni da
mi zate plačaju.

Ju. I va našem sole je tako sahek osam
dan. Ti jih k nam pride kako i gu-
šenje, zač vojada u Parense misle,
da te nas s jenom njihun sofjetu po-
tajjan i odvrnut od »Naša Sloga«,

pak ga za niš Šilju svakemu ki će i
neće. —

Fr. Panetan čovek mora svaki onako stori
kako sam i ja: marši sam joj re-
kal skuda si prisla.

Ju. Bonje Frane, ju nisam, leg ja sam ju
lepo zadržal; zač, za pravo ti reć
mane se sve pari, da čemo ju i ja i
pomoći platiti, ako ju držimo, ale ne, i
zato ju ja lepo nisam nazal, poslat; ter
će mi morda moć joj i ona za
čagod služit.

Fr. Po moju puru, imam Jure malo fali
pravo, Bog zna, ako te bit k letu veći
davki, nu ju je svejedno neću, neka,
jim bude sve!

Ju. Dobar večer Frane.

Fr. Bog Jurino.

Ju. Ča si danas obedaval?

Fr. Koromača i puži na Šgračeti, i po-
steo sam se napli crnog vina.

Ju. A kade?

Fr. Va Kaštanare.

Ju. Ala prošim te ča je novega va onu
krka naša Istra?

Fr. Niš nego da te brzo učini novega
podestu.

Fr. Pak koga, nisi ču niš?

Fr. Neki govore, da bilo dobro učini Štor
Začeta, drugi govore kuma Martina,
nek opat da bi najbolje dje ije Mištro
zvan, ač da je najbolji s ljudi.

Ju. Bon, ču ni bil on prija?

Fr. Aj jo, ma su ga bili lani izvadili.

Ju. A zašto?

Fr. Ps, mi muči, to se more samo se-
gretu povedat.

Ju. Muči muči, ja vidim da si pošteno na-
put, ač ti zajle preveć klati.

Fr. Jeno malo mi se opanak svræća, nu
nisan mi ga pijan.

Ju. Ma pur sam ču, da on nebi bilo više
bit za Podestu.

Fr. Da bi za Podestu, nego va raspore-
zanci da mi se neće viša biti s Boš-
njak.

Ju. Karo ti pustimo to ča sada, samo ne-
daj Bože da nevarodi kukuruz na
Piščanki, ač tunuo se prodaju dva
stura za 60 florini.

Različite vesti.

Dra. Antuna Starčevića hrvatskoga književnika i zastupnika na hrvatskom saboru.

Zvonimir. Početkom II. polugodišta, dne 6. svibnja t. g. bi država glavna skupština Hrv. Akad. Drž. „Zvonimira“ u Beču. U rečenom skupštini preustrojio se upravljujući Odbor istog društva pako sledi: Ante Blankinić, stud. med. predsjednik, Jakša Pliverić, doct. filozof. podpredsjednik, Nikola Marinović, stud. med. prvi tajnik, Vatroslav Brilić, stud. jur. drugi tajnik, Rok Albert, stud. med. blagajnik, J. Braša, Anton Matić, odbrnici, Črnković, Marković, zamjenici.

Spojevje dalmatinske sa hrvatskom Hrvatom. Čitamo u „Kat. Dalm.“ da je 4. o. m. bila sjednica „Matice dalmatinske“, u kojoj je C. D. Fr. Bulić iznio preko sjednicu velevarni predlog, da bi se u interesu boljeg širenja narodnih knjigah „Matica dalmatinska“ kroz poseban odsjek spojila sa svatućom „Maticom Hrvatskom“ u Zagrebu. Prelog će biti razvrstjan u Matičinom odboru.

Otvoreno gothardsko Žjeznicu. Na 22 pr. m. svečano je otvoreno promet kroz gotharski prorok (tunel). Na tom orijasnom djelu su sudjelovalo tri države, Italija, Svajcarska i Njemačka, a ima ne samo veliku kulturno-historičku važnost, nego će jamačno i mnogom pogledu ujelovati na trgovacki i politički odnose na tih trutih državama. Ovaj prorok spaja najkratčim putem sjevero-zapad srednje Evrope s istokom, on mu olvara put u azijske trgovacke kraljevine i u Australiju. Kolike su tu žrtve prinenose, koliko je tu rukoh radilo i koliko se tu novac potrošio, kažu ovu podatci: Nova ta pruga ima 62 prorova (tunela), 34 mosta, 10 vunduktala i 21 prelaza. Veliki prorok kopao se 9 godina i 3 mjeseca danima; u Pragu je dugo 14,000 metara, ter željeznica trčala 20 minuta dok ju provali. Ukupe dažnim člancu prokopti, i t. sv. tunelih zajeđno iznosi 41,421 i metri. Radilo je poprije 237 na mihalima na dan, od kojih je 177 amra, a 633 se raznih ranih dobiovalo. Potrošeno je 1,700 000 kilograma ulja, a ravno milijun kilograma dinamita. Trošak gradnje iznosi 56,500,000 frankata!

Književne vesti.

Književni natječaj. Matica Dalmatinska razpisuje natječaj na slijedeće dve književne radnje: 1. jednu pripovedku povijesnog ili izmišljennog, ali narologn predmetu napisanu po pučku; — 2. jednu sastavku, bio izvorni, bio prorač u I. predvor, napisan po pučku, na izložbu.

Zagreb, 15. svibnja 1881.
Tade Smilčikas, s. r.

—

Postoje mnogo članova Maticača željeli imati knjige Maticačeve, to se jo državajući i tajničar, njihovi spisatelji: prije su 70 for. t. g. cijelokupnog prihoda Matica Dalmatinske, druge su 60 for. iz Začinka dr. Božidar Petroviću utvrđena na cijelokupnom prihodu iste Matica. Za ovu posljetku radnju, pri opredjeljivanju nagrade, upraviteljstvo odbor imati će osobiti održ na mladež, — Rok natječaju završuje se dne 20. srpnja ove godine.

Upraviteljstvo Matica Dalmatinske.

Matica Hrvatska. Spomenuli smo u posljednjem broju, da je Matica počela razvijati svojim članovom knjige za god. 1881. a tatus možemo kazati, da su na iste preko mjeru razvesele. Nije jih toliko kao drugih godina, no obseg i sadržaj je takav, da će svakoga vrlo zadovoljiti. Matica pruža ove godine svojim članovom pet knjiga: 1.) „Knjiga za strukoga“ ili popularna knjiga od dra. Božislava Stuška. Lučna je znanost, koja je navodno pristupna samo onim, koji potaze srednje ili više škole te tim je njezino poznavanje ograničeno na pojedini stariši. Buduće je tako korištene lučne poznavati to je zadužni pisac na latku svrhaljivu način razložiti našemu narodu pre elemente te znanosti i tu svrhu uresio knjigu sa 33 slike. 2.) Durug. Poviest grčkih preradjen prevod od dr. Petra Tomića. Ovom knjigom pružena je svakom Hrvatu mogućnost upoznati se sa najobjektivnijim narodom staroga veka, s Grci, o kojih je moći nameti mnogo lije i dobru. Svetjska povijest, miti, lječni narodni imi se udolini kod čitavoga hrvatskoga naroda. 3.) Jurković: Izabrane pripovjeti, drugi svezak. Ra i svoga humoru poznati pisac zauzimaju lijevo mjesto među hrvatskim pisateljima. Njegove pripovjeti razbacane u raznih časopisih dolaze su u ugodenu knjižicu a doane su njezine i nove. 4.) Coeta i Mijetina. Tragedija od Ferđa Milera uzeta je iz domaćega narodnoga života, čin slobi se u slavnom gradu Dubrovniku koncem XV. veka. 5.) Šneća: Izabrane pjesme s uvedom u Fr. Markovića. Pjesme nedavno umrloga pjesnika raztrese su u svih ljepotisih i časopisih pak je Matica učinila veliku zadužbitu no same narodu nego i samom pokojniku, što je u jedno skuplja piz krasnih njegovih pjesmotvorah. Na čelu knjige natpisano ille Agusta Šneće i zanimivi predgovor njegovog prijatelja dra. Franje Markovića.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—